

กฤษฎีกาสาร

www.ocs.go.th

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๓ (กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๘)

๑๐

ข้อยกเว้นการประเมินผล
สัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๓

อัปเดตหลักการ Good Regulatory Practices
ที่น่าสนใจ จาก APEC Blueprint for Advancing
Good Regulatory Practices

๑๗

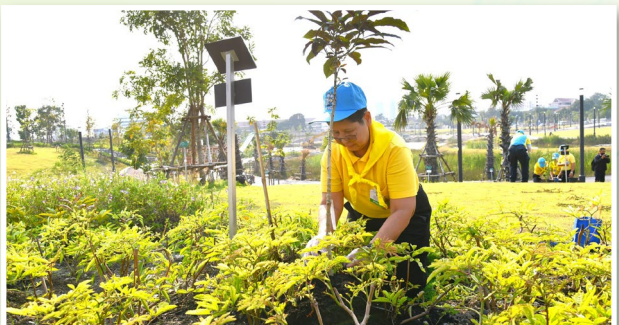
ยุคของ Agentic AI
เมื่อหุ่นยนต์ทำงานได้เท่ามนุษย์

นายพนพล เจริญกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานระดับชำนาญการขึ้นไป รุ่นที่ ๓๖ และบรรยายพิเศษเรื่อง “กฎหมาย: การวางโครงสร้างของสังคม” เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมราชดำเนิน ชั้น ๑ โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมประกอบด้วย นักศึกษาระดับชำนาญการและชำนาญการพิเศษ ที่ปฏิบัติงานด้านกฎหมายในส่วนราชการ นายทหารเหล่าพระธรรมนูญในระดับเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนระดับชำนาญการและชำนาญการพิเศษในสังกัดกระทรวงกลาโหม และนิติกรในหน่วยงานอื่นของรัฐ

นางสาวนุชนาถ เกษมพิบูลย์ไชย กรรมการร่างกฎหมายประจำ รักษาการแทนรองเลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา ร่วมพิธีเจริญพระพุทธมนต์และทำบุญตักบาตรถวายพระราชกุศล งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีสมมงคลพระชนมายุเท่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกฯ แห่งพระราชวงศ์จักรี พุทธศักราช ๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘ ณ ห้องสนามหลวง

นางสาวรัชณี สังข์ทองงาม ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา ร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีสมมงคลพระชนมายุเท่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกฯ แห่งพระราชวงศ์จักรี พุทธศักราช ๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ ณ อุทยานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

วารสารกฎหมายศาสตร์กลับมาพบกับท่านผู้อ่านอีกครั้ง ในเล่มที่ ๓ ประจำเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๘ ในช่วงเวลาที่กำลังก้าวเข้าสู่ฤดูร้อนอย่างเต็มตัว สภาพอากาศที่ร้อนมาก อาจส่งผลต่อร่างกาย จึงขอฝากความห่วงใยถึงท่านผู้อ่านให้ดูแลสุขภาพให้ดี โดยเฉพาะเมื่อต้องเดินทางหรือต้องทำงานกลางแจ้ง นอกจากความปรารถนาดีที่มีต่อท่านผู้อ่านแล้ว กฎศาสตร์ฉบับนี้ ยังมาพร้อมกับสาระน่ารู้ที่น่าสนใจในคอลัมน์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

คอลัมน์ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฎหมาย ได้นำความเห็นที่น่าสนใจมาฝากท่านผู้อ่านในเรื่อง “การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการธนาคารแห่งประเทศไทย กรณีที่ประธานกรรมการซึ่งควรระวังการดำรงตำแหน่งไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป” และความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับกรณีข้อคำถาม รวมถึงประเด็นที่ให้ความเห็นไว้ได้อย่างครบถ้วนเพื่อใช้ศึกษาเพิ่มเติมและเป็นแนวทางในเรื่องที่เกี่ยวข้อง คอลัมน์ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่น่าสนใจ เป็นการให้ความเห็นตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ในประเด็นเกี่ยวกับเรื่อง “การเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙” โดยนำเสนอเนื้อหาการตอบข้อหารือแยกเป็นประเด็นข้อหารือต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน ชัดเจน คอลัมน์ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยนำเสนอความเห็นทางกฎหมาย ซึ่งกรมการปกครองขอหารือในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องความผิดทางพินัย โดยได้สรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน สำหรับเรื่องน่ารู้ฉบับนี้ นำเสนอบทความทางกฎหมาย เรื่อง ข้อยกเว้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกลไกที่จะช่วยคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้ถูกระงับหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็น สกิปพิเศษฉบับนี้สุดพิเศษมาในเรื่อง “อัปเดตหลักการ Good Regulatory Practices ที่น่าสนใจจาก APEC Blueprint for Advancing Good Regulatory Practices” โดยสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งหลักการ เป้าหมาย ผลกระทบ และการมีส่วนร่วมของประเทศอาเซียน รวมถึงบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนากฎหมาย สำหรับบทความกฎหมายต่างประเทศฉบับนี้ นำเสนอเรื่อง “มาตรการการจัดการปัญหาของเกาหลีใต้” โดยผู้เขียนได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำเฉพาะที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ รวมถึงความคุ้มครองทางด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากทุกประเทศ เนื่องจากศิลปินหรือผู้มีชื่อเสียงต่าง ๆ ในประเทศเกาหลีใต้ นั้น ได้รับความนิยมนอย่างมาก นำมาซึ่งการตกเป็นเป้าหมายในด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับความคุ้มครองเฉพาะที่เหมาะสม คอลัมน์เทคโนโลยีสารสนเทศนำเอาบทความ เรื่อง “ยุคของ Agentic AI เมื่อหุ่นยนต์ทำงานได้เท่ามนุษย์” มาแนะนำ โดยเทคโนโลยี AI ในปัจจุบัน มีการพัฒนาเพื่อช่วยเหลือการทำงานของมนุษย์ได้มากยิ่งขึ้น แต่ขณะเดียวกันมนุษย์ก็ต้องมีความรู้เท่าทัน มีความเข้าใจ ทั้งในชีวิตประจำวันและภาคธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ และอนาคตในการทำงานอีกด้วย

แล้วกลับมาพบกับอีกครั้งในกฎศาสตร์ ฉบับที่ ๔ ประจำเดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๘ นี้

บรรณาธิการ

- ๒ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฎหมายที่น่าสนใจ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการธนาคารแห่งประเทศไทย กรณีที่ประธานกรรมการซึ่งควรระวังการดำรงตำแหน่ง ไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
- ๔ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ
- ๖ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่น่าสนใจ การเพิกถอนคำสั่งการเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนการประกอบ ธุรกิจตลาดแบบตรง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- ๘ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่น่าสนใจ เสนอความเห็นทางกฎหมายซึ่งสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและ อาหารแห่งชาติ (มกอช.) ขอหารือในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่สามารถนำมาใช้ เป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องความผิดทางพินัย
- ๑๐ เรื่องน่ารู้
- ๑๑ ข้อยกเว้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
- ๑๓ สกิปพิเศษ
- อัปเดตหลักการ Good Regulatory Practices ที่น่าสนใจ จาก APEC Blueprint for Advancing Good Regulatory Practices
- ๑๗ บทความเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ยุคของ Agentic AI เมื่อหุ่นยนต์ทำงานได้เท่ามนุษย์
- ๑๙ บทความกฎหมายต่างประเทศ
- มาตรการการจัดการปัญหาของเกาหลีใต้
- ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างกฎหมาย
- ปกหลัง ร่างพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์

เลขาธิการคณะกรรมการกฎหมาย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง

นายพนพล เกร็ดฤทธิ์

นางณัฐนันท์ อัครเลิศศักดิ์

นางสาวนุชนก เกษมพิบูลย์ไชย

รองเลขาธิการคณะกรรมการกฎหมาย

กรรมการร่างกฎหมายประจำทุกท่าน และผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการกฎหมาย

บรรณาธิการ

นางสาวปราณี ติรสุมบุณศิริ

กองบรรณาธิการ

นางสุริศา ไชว์พันธุ์

นายจินตพันธ์ ทั้งสุบุตร

นางชนนันท์ ศรีทองสุข ศรีพันธุ์

นางสมาพร นิลประพันธ์

นางกาญจนาภรณ์ เลิศลอย

นายศุภวัฒน์ สิงห์สูงษ์

นายอภิวัฒน์ จิระศิริโสภณ

นายพนพล เบลินเสวี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางเกสินี แสงสุวรรณ

นายอชิระวิทย์ พงษ์พิพิธสาร

นายฐิติภูมิ ศรีศิริโชคชัย

นางสาวศิริรัตน์ เมืองรี

จัดทำโดย

ส่วนช่วยอำนวยการและประชาสัมพันธ์

สำนักงานเลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฎหมาย

เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

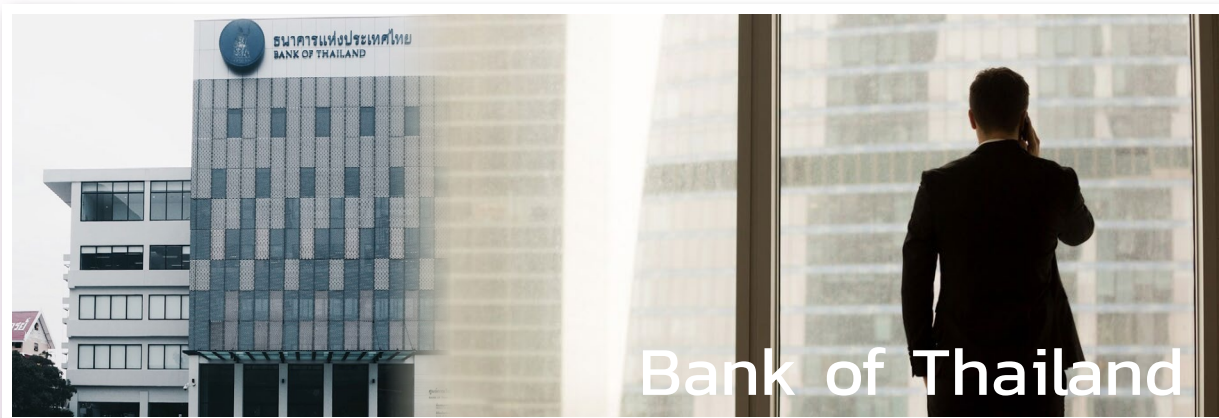
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๓๙๖, ๑๓๐๔

โทรสาร ๐๒ ๒๒๖ ๖๒๐๑

ความเห็นทางกฎหมาย ของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย
กรณีที่ประธานกรรมการซึ่งครบวาระการดำรงตำแหน่ง
ไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

● กองกฎหมายไทย

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่ประธานกรรมการในคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ธปท.) ซึ่งครบวาระการดำรงตำแหน่ง ไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ด้วยเหตุที่ล่วงพ้นระยะเวลา ๑๒๐ วันนับแต่ครบวาระ และยังไม่มี การแต่งตั้งประธานกรรมการใหม่จะถือว่าคณะกรรมการ ธปท. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้หรือไม่

ความเห็น โดยที่มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้คณะกรรมการ ธปท. ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรองประธานกรรมการ และรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยสามคน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งอีกห้าคน เป็นกรรมการ และมาตรา ๑๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช

๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติรับรององค์ประกอบและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการ ธปท. ในกรณีที่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งและยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ไว้ว่า ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่และให้คณะกรรมการดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยจะต้องมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยอย่างน้อยหนึ่งคน ประกอบกับมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยฯ บัญญัติให้นำมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับแก่ประธานกรรมการในคณะกรรมการ ธปท. โดยอนุโลม ด้วยเหตุนี้จึงต้องนำมาตรา ๑๙ วรรคสี่ ที่บัญญัติรับรององค์ประกอบและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง มาใช้บังคับแก่กรณีที่ประธานกรรมการในคณะกรรมการ ธปท. พ้นจากตำแหน่งด้วย

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ภายหลังจากวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๘ นาย ป. ประธานกรรมการในคณะกรรมการ ธปท.

ซึ่งดำรงตำแหน่งจนครบวาระ ต้องพ้นจากตำแหน่งและไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ด้วยเหตุที่ล่วงพ้นระยะเวลา ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ครบวาระตามมาตรา ๑๙ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว และยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการฯ ขึ้นใหม่แล้ว กับยังคงมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น คณะกรรมการ ธปท. ย่อมประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๙ วรรคสี่ ประกอบกับมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่คณะกรรมการ ธปท. ซึ่งประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรองประธานกรรมการในคณะกรรมการ ธปท. จะสามารถเป็นประธานในที่ประชุม และออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาดในกรณีที่มีการวินิจฉัยของที่ประชุมมีคะแนนเสียงเท่ากัน รวมทั้งเป็นผู้ลงนามในเอกสาร เช่น รายงานประจำปีของคณะกรรมการ ธปท. ได้หรือไม่

ความเห็น แม้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๒๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔)ฯ ที่บัญญัติวิธีการประชุมของคณะกรรมการซึ่งรวมถึงคณะกรรมการ ธปท. ว่า ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธาน ในที่ประชุม แต่ถ้าทั้งประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมให้เลื่อนการประชุมเป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการประชุมของคณะกรรมการ เฉพาะกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เท่านั้น โดยมีได้บัญญัติวิธีการประชุมสำหรับกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งไว้ อย่างไรก็ตามก็ดี เมื่อมาตรา ๑๙ วรรคสี่ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ธปท. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แม้ว่าประธานกรรมการฯ ได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ธปท. เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการในคณะกรรมการ ธปท. มีผลเช่นเดียวกันกับกรณีที่ประธานกรรมการฯ ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

กรณีจึงต้องนำมาตรา ๒๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่กรณีที่ประธานกรรมการฯ พ้นจากตำแหน่งด้วยโดยอนุโลม ดังนั้น ในการประชุมคณะกรรมการ ธปท. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะรองประธานกรรมการฯ จึงสามารถเป็นประธานในที่ประชุมได้ และเมื่อมาตรา ๒๑ วรรคสาม บัญญัติให้ในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ดังนั้น ในกรณีที่มิมีคะแนนเสียงเท่ากัน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะรองประธานกรรมการฯ ซึ่งเป็นประธานในที่ประชุม จึงสามารถออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดได้

สำหรับอำนาจลงนามในเอกสารของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะรองประธานกรรมการฯว่าจะลงนามแทนประธานกรรมการฯได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่ มาตรา ๒๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยฯ บัญญัติแต่เพียงให้รองประธานกรรมการฯ เป็นประธานในที่ประชุม โดยมีได้บัญญัติให้รองประธานกรรมการฯ ทำหน้าที่ประธานกรรมการฯ ด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารแทนประธานกรรมการฯ จึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีว่าเป็น การลงนามในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ธปท. หรือเป็นเรื่องที่เป็นหน้าที่และอำนาจของประธานกรรมการฯ โดยเฉพาะ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือมติของคณะกรรมการ ธปท. ที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างไร โดยหากเป็นกรณีที่มิมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือมติของคณะกรรมการ ธปท. กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ ผู้มีอำนาจลงนามในเรื่องดังกล่าวก็ย่อมต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือมติของคณะกรรมการ ธปท. นั้น แต่หากเป็นกรณีที่มิมีการกำหนดเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ และเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ธปท. ก็ย่อมมีมติให้ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะรองประธานกรรมการฯ ลงนามในเอกสารนั้นได้

(เรื่องเสร็จที่ ๗๕/๒๕๖๘ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยกรณีที่ประธานกรรมการซึ่งครบวาระการดำรงตำแหน่งไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑))

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

ประเด็นที่หนึ่ง การที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ได้มีมติให้ดำเนินการจัดหาไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพิ่มเติมในการประชุมเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ เป็นไปตามข้อกฎหมายและอำนาจหน้าที่หรือไม่

ความเห็น โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๖ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาพลังงานของประเทศต่อคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ติดตามดูแล ประสาน สนับสนุนและเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการทั้งหลายที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับพลังงานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพลังงานเพื่อให้มีการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาพลังงานของประเทศ การที่ กพข. มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ รับทราบแผนการเพิ่มการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดภายใต้แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๑ (PDP2018 Rev.1) ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๓ (ปรับปรุงเพิ่มเติม

ครั้งที่ ๒) และเห็นชอบหลักการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพิ่มเติม และมอบหมายให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดหาไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพิ่มเติมเพื่อรองรับนโยบายในการบริหารและพัฒนาพลังงานด้านไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดและเพื่อให้การรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว จึงเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการประสานการดำเนินการของคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาพลังงานของประเทศตามมาตรา ๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติฯ โดยชอบแล้ว

ประเด็นที่สอง กพข. สามารถชะลอการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพิ่มเติมและชะลอการลงนามสัญญาซื้อขายไฟฟ้า (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้าส่วนนครหลวง) ไว้ก่อนได้หรือไม่ และสามการไฟฟ้าต้องปฏิบัติตามหรือไม่

ความเห็น เมื่อได้พิจารณาในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การที่ กพข. มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว หากต่อมากพข. พิจารณาแล้วเห็นว่ามติดังกล่าวไม่เหมาะสมหรือมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาทบทวนให้สอดคล้องกับสภาพกาล ที่เปลี่ยนแปลงไป กพข. ในฐานะองค์กรที่ใช้

อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวย่อมมีอำนาจหน้าที่ทบทวนหรือแก้ไขมติของตนได้ตามที่เห็นสมควร หรือในกรณีที่ กพข. เห็นว่ามีการดำเนินการใดที่ยังไม่สอดคล้องกับมติเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ หรือวันที่ใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องซึ่งมีขึ้นในภายหลัง กพข. ในฐานะองค์กรที่ทำหน้าที่ติดตามดูแล ประสาน และประเมินผลการปฏิบัติงานด้านพลังงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านนโยบายและการบริหารพลังงานของประเทศมีเอกภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นตามความมุ่งหมายของกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ กพข. ย่อมอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติฯ ในการติดตามและตรวจสอบเพื่อให้มีการดำเนินการให้สอดคล้องกับมติดังกล่าวได้ และอำนาจดังกล่าวย่อมรวมถึงการมีมติให้คณะกรรมการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชะลอการดำเนินการใด ๆ ในระหว่างการติดตามและตรวจสอบ เพื่อมิให้มีการดำเนินการเพิ่มเติมอันก่อให้เกิดความเสียหายที่ยากต่อการแก้ไขเยียวยา ดังนั้น กพข. ย่อมมีอำนาจที่จะมีมติให้ชะลอการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพิ่มเติม และชะลอการลงนามสัญญาซื้อขายไฟฟ้าไว้ก่อนเพื่อดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องต่อไป

อย่างไรก็ดี การชะลอการลงนามสัญญาของการไฟฟ้าจะต้องมีการวางแผนทางการตรวจสอบความถูกต้องและกรอบระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนสมควรต่อผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง รายชื่อผู้ยื่นขอผลิตไฟฟ้าเพิ่มเติมที่ได้รับการคัดเลือก

ประเด็นที่สาม กรณีมีผู้ยื่นขอผลิตไฟฟ้าเรียกร้องให้ภาครัฐชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการชะลอการดำเนินงานดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร

ความเห็น โดยทีมมติ กพข. ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗ เป็นเพียงการชะลอการลงนามในสัญญาของการไฟฟ้าเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพิ่มเติมเมื่อยังไม่ปรากฏผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว กรณีจึงไม่สามารถพิจารณาได้ว่าความเสียหายจากการชะลอการดำเนินการนั้นเกิดขึ้นในกระบวนการขั้นตอนใด และอยู่ในความรับผิดชอบของบุคคลหรือหน่วยงานใด ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป จึงไม่อาจให้ความเห็นในประเด็นนี้ได้

(เรื่องเสร็จที่ ๑๙๗ / ๒๕๖๘ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒))

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่น่าสนใจ

การเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง
โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

● กองกฎหมายปกครอง

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ให้ความเห็นตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในประเด็นเกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อเท็จจริงตามข้อหารือมีอยู่ว่าเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงให้แก่บริษัท ก. (บริษัทฯ) เพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารผ่านเว็บไซต์ A. และต่อมาบริษัทฯ ได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมช่องทางการจำหน่ายสินค้าผ่านเว็บไซต์ B. จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคปรากฏว่าบริษัทฯ มีลักษณะการประกอบธุรกิจโดยชักชวนให้เข้าร่วมซื้อคอร์สเรียนออนไลน์ จากนั้นจะโน้มน้าวจูงใจให้สมัครตัวแทนและซื้อสินค้าของบริษัทฯ โดยกำหนดเงื่อนไขของการเข้าร่วมลงทุนโดยกำหนดเป็นตำแหน่งต่าง ๆ เช่น Distributor (ตัวแทนรายย่อย) ลงทุนในราคา ๒,๕๐๐ บาท Supervisor ลงทุนในราคา ๒๕,๐๐๐ บาท Dealer ลงทุนในราคา ๒๕๐,๐๐๐ บาท โดยผู้ลงทุนไม่ต้องมีหน้าร้านในการขายสินค้า เพราะบริษัทฯ จะมีระบบขายสินค้าและจัดส่งให้ หากมีการขาย

จากข้อเท็จจริงตามบันทึกคำชี้แจงของผู้เสียหายพบว่า ผู้เสียหายซึ่งสมัครเข้าเรียนคอร์สออนไลน์จะถูกแม่ทีมชักชวนให้ร่วมลงทุนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสอนสร้างเพจ การสอนวิธีการชักชวนให้บุคคลอื่นร่วมลงทุนด้วยการโฆษณา การนำเสนอประวัติของผู้แทนจำหน่ายที่ผ่านความยากลำบากในชีวิตก่อนที่จะเข้ามาร่วมลงทุนกับบริษัทฯ แล้วประสบความสำเร็จ รวมถึงมีนักแสดงที่มีชื่อเสียงมาชักชวนให้ร่วมลงทุน หากสามารถชักชวนให้ลงทุนเป็นตัวแทนจำหน่ายในตำแหน่งดีลเลอร์ เปิดบิลซื้อสินค้าราคา ๒๕๐,๐๐๐ บาท ผู้ชักชวนจะได้รับค่าตอบแทนจากการลงทุนของผู้สมัครรายใหม่เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ผู้บริโภคจะต้องซื้อสินค้าผ่านตัวแทนจำหน่ายหรือสมาชิกเท่านั้น ไม่สามารถสั่งซื้อสินค้าจากเว็บไซต์ B. ของบริษัทฯ ได้โดยตรง ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงทางสื่อต่าง ๆ ว่ามีผู้เสียหายจากการลงทุนกับบริษัทดังกล่าวเป็นจำนวนมากทั่วประเทศ มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดีบริษัทฯ กับพวก รวมมูลค่าความเสียหายมากกว่า ๒,๐๐๐ ล้านบาท

เพื่อให้การพิจารณาเพิกถอนทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายว่าในกรณีที่พฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจตลาด

แบบตรงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่จะเข้าหลักเกณฑ์ให้นายทะเบียนเพิกถอนทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ นายทะเบียนจะอาศัยอำนาจของบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ในการออกคำสั่งเพิกถอนทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงได้หรือไม่ หากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนปล่อยให้เงินเข้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นการให้คู่กรณีมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือไม่ และการอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนตามข้อหารือนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หากนายทะเบียนเห็นว่าเป็นกรณีที่ไม้อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาใช้เพิกถอนทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงของบริษัทฯ ได้ เมื่อการรับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงเป็นคำสั่งทางปกครองสามารถนำหลักเกณฑ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ ๖ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองมาใช้บังคับได้โดยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าเป็นกรณีใดกรณีหนึ่ง

(๑) หากในขณะที่ยื่นคำขอจดทะเบียน บริษัทฯ จดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงและมีเจตนาที่จะประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงโดยการขายสินค้าให้ผู้บริโภคผ่านทางเว็บไซต์เท่านั้น ไม่มีระบบการรับสมัครสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนจำหน่ายซึ่งเป็นการประกอบธุรกิจตรงตามที่ได้รับจดทะเบียน แต่ต่อมาพบว่าบริษัทฯ มีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปโดยเปลี่ยนมาใช้ระบบการรับสมัครสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนจำหน่ายและผู้บริโภคทั่วไปไม่สามารถซื้อสินค้าผ่านทางเว็บไซต์ได้อีก จะต้องนำบทบัญญัติเรื่องการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียน

(๒) หากในขณะที่บริษัทฯ ยื่นคำขอจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงและแจ้งต่อนายทะเบียนว่าจะประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงโดยการขายสินค้าให้

ผู้บริโภคผ่านทางเว็บไซต์ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัทฯ มีเจตนาที่จะนำระบบการรับสมัครสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนจำหน่าย และไม่ได้มีเจตนาจะประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงในการขายสินค้าให้ผู้บริโภคผ่านทางเว็บไซต์ (ผู้บริโภคไม่สามารถซื้อสินค้าผ่านทางเว็บไซต์) มาตั้งแต่ต้น ณ เวลาที่ไต่สวนขอจดทะเบียนการประกอบธุรกิจซึ่งเป็นการประกอบธุรกิจที่ไม่ตรงตามที่ได้รับจดทะเบียน กรณีเช่นนี้จะเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่มีการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จให้นายทะเบียนสำคัญผิด เป็นการจดทะเบียนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะต้องนำบทบัญญัติเรื่องการเพิกถอน

คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียน

ประเด็นที่สอง การพิจารณาออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หากปรากฏว่าข้อเท็จจริงเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นการให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ นายทะเบียนย่อมสามารถออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนโดยไม่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานได้

ประเด็นที่สาม แม้ว่าคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงจะมีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๓ (๕) แต่กรณีนี้ไม่ต้องด้วยมาตรา ๔๓ และไม่มีบทบัญญัติอื่นของพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงที่กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์ไว้ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรง การอุทธรณ์และพิจารณาอุทธรณ์จึงต้องนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาใช้บังคับ อันเป็นไปตามหลักการทั่วไปตามที่กำหนดในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

(เรื่องเสร็จที่ ๑๕๘๘/๒๕๖๗) บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการ ว่าด้วยการปรับทางวินัยที่น่าสนใจ

การปรับเป็นวินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่สามารถนำมาใช้
เป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องความผิดทางวินัย

● กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรมขอเสนอความเห็นทางกฎหมายซึ่งกรมการปกครองขอหารือในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นวินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องความผิดทางวินัย สรุปได้ดังนี้

๑. รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายมีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหน่วยงานอื่นให้มีอำนาจปรับเป็นวินัยร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดกระทรวงของตนได้หรือไม่

กรณีที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานอื่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น และรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมาย รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ย่อมมีอำนาจประกาศกำหนดให้บุคคลนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นวินัยได้ แม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ได้สังกัดหน่วยงานในกระทรวงหรืออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงตน เช่น กรมการขนส่งทางบกสามารถเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงาน

ตำรวจ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานจราจรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นวินัยตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

๒. กรณีที่มีการโอนบรรดาคำสั่งและอำนาจตามการปรับโครงสร้างในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีผู้รักษาการก่อนการปรับโครงสร้างดังกล่าว ยังคงมีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นวินัยได้หรือไม่

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้รักษาการตามกฎหมายไว้โดยชัดเจนหรือมีกฎหมายกำหนดให้โอนบรรดาคำสั่งและอำนาจของผู้รักษาการคนเดิมไปเป็นของผู้รักษาการคนใหม่ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามบทบัญญัติที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือที่รับโอนหน้าที่และอำนาจนั้น ย่อมเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นวินัยตามมาตรา ๑๔ แต่หากเป็นเพียงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือโอนอำนาจเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการไปเป็นของหน่วยงานใหม่ รัฐมนตรีตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นผู้รักษาการยังคงเป็นรัฐมนตรีซึ่งมีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นวินัย

๓. กรณีที่รัฐมนตรีหลายกระทรวงเป็นผู้รักษาการร่วมกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดจะเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

ในกรณีที่กฎหมายฉบับใดมีรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายหลายคน การพิจารณาว่ารัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายคนใดเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ต้องพิจารณาทบทวนที่หน้าที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้รักษาการตามกฎหมายแต่ละฉบับประกอบด้วย กล่าวคือ (๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายของแต่ละกระทรวงย่อมต้องรับผิดชอบและมีหน้าที่ ต้องดำเนินการในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการในแต่ละกระทรวง และ (๒) กรณีที่รัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการร่วมกันโดยไม่มีบทบัญญัติให้รับผิดชอบรักษาการในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหนึ่งต้องดำเนินการร่วมกันกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอื่น โดยในการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยต้องหารือและลงนามร่วมกัน

๔. กรณีที่ไม่มีผู้รักษาการตามกฎหมายจะใช้เกณฑ์การเป็นหน่วยงานที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดรัฐมนตรีผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยได้หรือไม่

กรณีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดผู้รักษาการไว้หรือกำหนดผู้รักษาการในบางเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามบทบัญญัติในหมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด แต่ในส่วนของสมาคมและมูลนิธิไม่มีการกำหนดผู้รักษาการไว้ในหมวด ๒ ความผิดเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ และในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนและการกำกับดูแลสมาคมและมูลนิธิ ตลอดจนการแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมาตรา ๑๐๙ และมาตรา ๑๓๖ ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามบทบัญญัติในส่วนนี้ กรณีนี้จึงต้องถือว่ารัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตามบทบัญญัติที่เป็นสภาพบังคับของความผิดเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ

อนึ่ง การพิจารณาประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยเป็นคนละกรณีกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

(เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖ บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕)

● ปณตกร จงธีรโชติ*

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติหลักการประเมินผลสัมฤทธิ์หรือ ทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายภายหลังการใช้บังคับ (ex-post evaluation) ไว้ว่า เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบ ระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ พระราชบัญญัติหลักการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ก็ได้ บัญญัติหลักการของหลักการ ex-post evaluation ไว้เช่นเดียวกัน (มาตรา ๓ บทนิยามคำว่า “การประเมินผล สัมฤทธิ์” และหมวด ๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๕)

อย่างไรก็ดี โดยที่วัตถุประสงค์ของการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ก็เพื่อที่จะให้มีการทบทวนกฎหมายว่า เมื่อเวลา ผ่านไปพอสมควรแล้ว กฎหมายนั้นยังคงทันสมัย คุ่มค่า และ จำเป็นต่อประเทศชาติ ประชาชน และสังคมอยู่หรือไม่ ดังนั้น จึงไม่ใช่ทุกกฎหมายที่จะต้องทำการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ โดยในกรณีของกฎหมายประเภทที่ไม่อาจ วัดความคุ้มค่าหรือประเมินผลสัมฤทธิ์ได้แม้กาลเวลาจะ

ผ่านเลยไปเพียงใด พระราชบัญญัติหลักการจัดทำ ร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ จึงยกเว้นให้ไม่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ ซึ่งใน เบื้องต้นอาจแบ่งได้เป็น ๓ กรณีหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติ หลักการการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ได้แก่

๑.๑ กฎหมายที่มีผลใช้บังคับเฉพาะระยะเวลาหนึ่ง และระยะเวลานั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว

๑.๒ กฎหมายที่บัญญัติให้ดำเนินการอย่างใด อย่างหนึ่งและได้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นแล้ว เช่น กฎหมายให้ใช้ประมวลกฎหมาย กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ กฎหมายโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน กฎหมายจัดตั้งศาล กฎหมายจัดตั้งจังหวัด กฎหมายเกี่ยวกับการออกเหรียญ ธนบัตร หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กฎหมายกำหนดยศ กฎหมายกำหนดวิทยฐานะ

๑.๓ กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือการจัดตั้งหรือการจัดองค์กรของหน่วยงาน ของรัฐเฉพาะที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕)

* นักกฎหมายทฤษฎีการศึกษานิติศาสตร์ ฝ่ายวิจัยและพัฒนากฎหมาย กองพัฒนากฎหมาย

๑.๔ กฎหมายที่กำหนดลักษณะของเครื่องแสดง วิทยฐานะ เครื่องหมาย หรือเครื่องแบบ เช่น กฎหมาย กำหนดครุฑวิทยฐานะ กฎหมายกำหนดเครื่องหมายราชการ กฎหมายกำหนดเครื่องแบบ (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติ เครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ พระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒)

๑.๕ ประมวลกฎหมาย (ตัวอย่างเช่น ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา)

๒. กรณีตามกฎหมายกระทรวงกำหนดกฎหมาย ตามมาตรา ๒๙ (๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑ กฎมณเฑียรบาลทุกฉบับและที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายเกี่ยวกับกิจการในพระมหากษัตริย์

๒.๒ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการศาสนา (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐)

๒.๓ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓)

๒.๔ กฎหมายเกี่ยวกับเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน สำหรับองค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่าง ประเทศในประเทศไทย (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติ เอกสิทธิ์และความคุ้มกันสำหรับองค์การระหว่างประเทศ และการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของทบวง การพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๕)

๓. กรณีตามความเห็นหรือคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

โดยที่มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมายฯ บัญญัติให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย มีหน้าที่และอำนาจในการให้คำปรึกษาแก่หน่วยงาน ของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งรวมถึง หลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายด้วย

จึงสามารถสรุปแนวความเห็นหรือคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่องนี้ได้ดังนี้

๓.๑ กรณีกฎหมายที่อยู่ระหว่างการแก้ไข เพิ่มเติม : ไม่ได้รับยกเว้น

คณะกรรมการพัฒนากฎหมายวินิจฉัยว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบการใช้บังคับกฎหมายใด แม้อยู่ ระหว่างการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนั้นก็ยังควรมีหน้าที่ต้อง ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายนั้นตามระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนดต่อไป รวมทั้งการตรากฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ก็ไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานสามารถใช้เป็นเหตุในการเลื่อน การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายได้เช่นกัน (เรื่องเสร็จ ที่ ๑๗๗/๒๕๖๖) เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมายมุ่งหมายที่จะให้มีการทบทวนประสิทธิผล และความจำเป็นของกฎหมายอย่างรอบด้าน เป็นระบบ และสม่ำเสมอ

๓.๒ กรณีกฎหมายที่อยู่ระหว่างการปรับปรุงใหม่ ทั้งฉบับ : ไม่ได้รับยกเว้น

คณะกรรมการพัฒนากฎหมายวินิจฉัยว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบการใช้บังคับกฎหมายใด แม้อยู่ระหว่าง การปรับปรุงกฎหมายนั้นทั้งฉบับ ก็ยังคงมีหน้าที่ต้องประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายนั้นตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ต่อไป เพราะแม้การจัดทำร่างกฎหมายใหม่ต้องมีการจัดทำ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย หรือ RIA อยู่แล้วก็ตาม แต่การดำเนินการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าร่างกฎหมายนั้นมีความจำเป็น หรือไม่ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการมีกฎหมายนั้น

ขึ้นใช้บังคับ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น คำนึงกับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชน รวมทั้งไม่สามารถใช้มาตรการหรือวิธีการอื่นใดนอกจากการตราเป็นกฎหมาย ในขณะที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายจะทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย ประสิทธิภาพ หรือภาระที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน อันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายทั้งฉบับซึ่งเป็นกฎหมายใหม่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันจึงยังเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกฎหมายขึ้นใหม่และจะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์สำหรับนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำกฎหมายฉบับปรับปรุงใหม่ดังกล่าวต่อไป และโดยที่ไม่มีบทบัญญัติโดยกเว้นให้ ดังนั้น การดำเนินการยกร่างปรับปรุงกฎหมายใดทั้งฉบับจึงไม่ได้รับยกเว้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายนั้น (เรื่องเสร็จที่ ๑๘๐/๒๕๖๘)

๓.๓ กรณีกฎหมายอยู่ระหว่างการยกเลิก : ได้รับยกเว้น

คณะกรรมการพัฒนากฎหมายวินิจฉัยว่า เมื่อหน่วยงานได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบของการยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ และได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว กรณีจึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็นและยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์แล้ว ในระหว่างการยกเลิกกฎหมายดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ อีก (เรื่องเสร็จที่ ๑๖๓๔/๒๕๖๗) ๓.๔ กรณีอื่น ๆ ที่เป็นการใช้การตีความลักษณะของกฎหมายนอกจากแนวทางการตีความข้อยกเว้นการประเมินผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับกรณีที่อยู่ระหว่างการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายแล้ว คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้เคยวินิจฉัยว่า (๑) พระราชบัญญัติกษัตริย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้รับยกเว้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะของเครื่องหมายตามมาตรา ๒๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๔๒/๒๕๖๗) และ (๒) บรรดากฎหมายที่ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้ยืมเงินเพื่อวัตถุประสงค์

หรือในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น ได้รับยกเว้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ เนื่องจากเป็นกรณีที่กฎหมายมีผลใช้บังคับเฉพาะระยะเวลาหนึ่งและระยะเวลานั้นได้ล่วงพ้นไปแล้วตามมาตรา ๒๙ (๑) หรือเป็นกฎหมายที่บัญญัติให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง และได้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นแล้วตามมาตรา ๒๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แล้วแต่กรณี (เรื่องเสร็จที่ ๑๒๒๙/๒๕๖๗)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาระบบกฎหมายไทยทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกลไกที่จะช่วยคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้ถูกระทบหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็น ได้สัดส่วน โดยกฎหมายที่ไม่ล้าสมัย (Better Regulation for Better Life) ดังนั้น การยกเว้นไม่ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมายใดจึงต้องเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ และเป็นกรณีที่ไม่ได้กระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชน (เช่น กฎหมายกำหนดเครื่องหมายราชการ กฎหมายกำหนดเครื่องแบบ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมาทบทวนว่าการออกแบบหรือแฟชั่นดีไซน์ทันสมัยหรือไม่ สวยงามสมศักดิ์ศรีราชการหรือไม่ เป็นต้น) ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ ต่างก็อยู่ภายใต้หลักความได้สัดส่วนที่ว่า การเพิ่มภาระแก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐในการทบทวนกฎหมาย ย่อมต้องมีประโยชน์สาธารณะกลับมาสู่ประชาชนที่คุ้มค่ามากกว่าพอสมควร โดยต้องไม่ก่อให้เกิดภาระงานเพิ่มเติมแก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐโดยประเทศชาติและประชาชนไม่ได้ประโยชน์ใด ๆ

● ไขว่คว้าสู่เป้าหมาย*

Good Regulatory Practice (GRP) หรือแนวปฏิบัติ การมีกฎระเบียบที่ดี เป็นแนวคิดในการจัดทำกฎระเบียบ และการกำกับดูแลที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ในช่วงปี ๒๐๐๐ โดยมีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดของการลดการกำกับดูแล หรือ Deregulation มาสู่การมีกฎระเบียบและการกำกับดูแลที่ดี เหมาะสมกับสภาพการณ์ และไม่สร้างภาระ หรืออุปสรรคในการดำรงชีวิตประกอบอาชีพเกินความจำเป็น และประเทศจากโซนยุโรปและสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศกลุ่มแรก ๆ ที่ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ประกอบการ จัดทำนโยบายต่าง ๆ

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ จึงได้เริ่มหลักเกณฑ์กลางที่พึงปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่อง GRP เพื่อสร้าง มาตรฐานการดำเนินการทางด้าน GRP สำหรับองค์กร ความร่วมมือระหว่างประเทศ และเพื่อกำหนดทิศทาง ในการพัฒนาระบบกฎหมายของประเทศสมาชิก ตัวอย่าง เช่น ชุดเอกสาร Best Practice Principles for Regulatory Policy ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการ พัฒนา OECD หรือ ASEAN Handbook on Good Regulatory Practice ซึ่งจัดทำโดยสมาคมประชาชาติ แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเมื่อปีที่ผ่านมา ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก หรือ APEC ได้จัดทำเอกสาร เกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางด้าน GRP ใหม่ขึ้น เพื่อปรับปรุง

มาตรฐานแนวทางการดำเนินการตามหลัก GRP และสื่อสาร เป้าหมายในการพัฒนาระบบการจัดทำกฎระเบียบและ นโยบายสำหรับประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกับสภาพการ ปัจจุบัน โดยเอกสาร APEC Blueprint for Advancing Good Regulatory Practices^๑นี้ ประกอบไปด้วยหลักการ GRP ทั้งหมด ๙ หลักการ คือ

(๑) Support for Laws, Decrees, Regulations, and Policies การกำหนดหลักการ GRP การมีกฎระเบียบที่ดีไว้ ในกฎหมาย กฎ หรือนโยบายที่มีรูปแบบและการบังคับใช้ ที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับ GRP มีพื้นฐาน ทางด้านนโยบายที่หนักแน่น และมีการรับรองหลักการ ดังกล่าวไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน (มีสภาพบังคับ)

(๒) Institutional Guidance and Mechanisms for Implementation เมื่อกำหนดแนวทางไว้ในกฎหมาย ที่นโยบายที่ชัดเจนแล้ว ก็จะต้องมีแนวทางและกลไก ในการบังคับใช้ที่ชัดเจนและมีการกำหนดหน่วยงาน หรือองค์กรผู้รับผิดชอบการกำกับดูแลและผลักดันหลักการ มีกฎระเบียบที่ดีอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ การมีแนวทาง การปฏิบัติที่ชัดเจนจะช่วยลดความสับสนและซ้ำซ้อน ของการดำเนินการตามหลัก GRP ของหน่วยงานต่าง ๆ และการมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนก็จะสร้างความน่าเชื่อถือในการทำงานโดยรวมของรัฐ

* นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดินและกองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ APEC Blueprint for Advancing Good Regulatory Practices <https://www.apec.org/docs/default-source/publications/2023/11/223_scsc_blueprint-for-advancing-good-regulatory-practices-in-the-apec-region.pdf?sfvrsn=b9af402a_2>.

emerging technology AI

(๓) Internal Government Coordination and Review มีการประสานงานและตรวจสอบระหว่างหน่วยงานของรัฐอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการออกนโยบายและร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักการ GRP ในหน่วยงานรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดหลักความรับผิดชอบ (accountability) ต่อกลุ่มผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน

(๔) Early Planning มีการจัดทำแผนการจัดทำร่างกฎหมายหรือกฎ และแผนการแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายหรือกฎหมาย และเผยแพร่ให้ประชาชนและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่สนใจทราบถึงแผนการทำงานของรัฐบาลเพิ่มความโปร่งใสในการทำงาน (transparency) และสามารถเตรียมการในการแสดงความเห็นหรือติดตามเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายหรือกฎ หรือการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือกฎดังกล่าวได้

(๕) Public Consultation การรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องประกอบขึ้นขั้นตอนการจัดทำร่างกฎหมาย และในการทบทวนประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างมีนัยยะสำคัญในการดำเนินการทางนโยบายของภาครัฐ

(๖) Use of High-Quality Information, Evidence and Science การใช้ข้อมูล หลักฐาน และวิธีการวิเคราะห์ที่มีคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดทำร่างกฎหมายหรือกฎหมาย และการกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลในกฎหมาย ได้มาจากวิธีการวิเคราะห์ที่รอบคอบและเป็นระบบ โดยใช้

ข้อมูลที่ครบถ้วนจากทุกกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และเป็นกลาง

(๗) Regulatory Analysis Tools มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายหรือกฎ และใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ผลกระทบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของมาตรการในกฎหมาย ลักษณะของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าว

(๘) Review of Existing Regulation มีการทบทวนและประเมินการบังคับใช้กฎหมาย โดยอาจเป็นการทบทวนกฎหมายรายฉบับ หรือทบทวนกลุ่มกฎหมาย และการทบทวนหรือประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย อาจมีเป้าหมายที่แตกต่างกันไปได้

(๙) International Regulatory Cooperation การร่วมมือทางด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในกรณีของการกำกับดูแลเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเกิดใหม่ (emerging technology) ที่มักจะมีลักษณะการประกอบธุรกิจแบบไร้พรมแดน (transborder) เช่น ธุรกิจแพลตฟอร์มดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ (AI)

นอกจากหลักการวิเคราะห์ผลกระทบ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและรับฟังความคิดเห็น การทบทวนกฎหมาย และการมีกลไกการกำกับดูแลการดำเนินการดังกล่าวแล้ว เอกสาร APEC Blueprint ฉบับนี้ มีหลักการใหม่เพิ่มเติมจากหลักการ GRP ที่คุ้นตาใน ๒ ประเด็น คือ ประเด็นการจัดทำแผนการตรากฎหมายใน ข้อ (๔) และคุณภาพของข้อมูลที่น่ามาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบใน

ข้อ (๖) ซึ่งเป็นหลักการที่ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการ การวิเคราะห์ผลกระทบ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และรับฟังความคิดเห็น และการทบทวนกฎหมาย ตามหลัก GRP มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

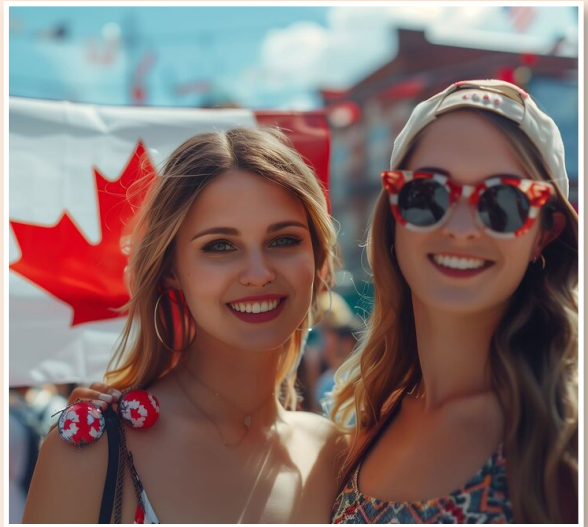
สำหรับข้อ (๔) การจัดทำแผนงานล่วงหน้า (Early planning) มีที่มาจากปัญหาที่บางประเทศพบในระหว่าง การรับฟังความคิดเห็น ในบางครั้งได้รับความเห็นที่ไม่ตรงประเด็น ได้รับความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วม น้อยกว่าที่คาดหวัง ข้อเสนอให้มีการจัดทำและเผยแพร่ แผนหรือกำหนดการจัดทำร่างกฎหมายของรัฐจึงถูกรวม เข้าไว้ใน APEC Blueprint ฉบับนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มี กลไกในการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชาชน หรือ ภาครัฐกิจทั่วไปทราบได้ว่าในช่วง ๑ - ๒ ปีต่อไปนี้ รัฐบาล จะมีแผนงานออกกฎหมายหรือกฎหมายในเรื่องใดหรือประเด็น ไດบ้าง เพื่อให้ผู้ที่สนใจหรือมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว มีเวลาที่จะศึกษาประเด็นปัญหา รวมกลุ่ม และเตรียม ความพร้อมในการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ เมื่อถึงเวลาเปิดรับฟังความคิดเห็น ผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ มีเวลาเตรียมความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำ ข้อคิดเห็นเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานได้อย่างครบถ้วน และ ในฝั่งภาครัฐก็จะได้รับความเห็นและข้อเสนอแนะ ที่นำมาใช้ประโยชน์กับการจัดทำนโยบายหรือร่างกฎหมาย ต่อไปได้ โดยรูปแบบของแผนงานดังกล่าวมีหลากหลาย ลักษณะตามความเหมาะสมของบริบทในแต่ละประเทศ เช่น ประเทศแคนาดา จะมีการประกาศ Forward regulatory plan^๒ แผนการออกกฎล่วงหน้าทุกปีปฏิทิน และแต่ละโครงการในแผนจะมีอายุ ๒ ปี โดยหากในระหว่าง ช่วงปีดังกล่าวรัฐบาลหรือหน่วยงานได้ปรับเปลี่ยนทิศทาง นโยบาย ก็สามารถยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียด ในแผนดังกล่าวได้ตามกำหนดเวลา แต่จะไม่มีกรนำเอา แผนงานดังกล่าวมาเป็นตัวชี้วัดหรือข้อผูกมัดต่อหน่วยงาน เนื่องจากเป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อสารให้สาธารณะ ทราบว่าหน่วยงานรัฐมีความตั้งใจจะผลักดันนโยบาย หรือกฎหมายในเรื่องใดในช่วงระยะเวลา ๑ - ๒ ปีข้างหน้า

เป้าหมายของการจัดทำนโยบายและร่างกฎหมาย ตามหลักการ GRP คือ เพื่อให้การจัดทำนโยบายและ ร่างกฎหมายตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น คุณภาพ ของการวิเคราะห์ผลกระทบและการทบทวนกฎหมาย

^๒ Canada Forward Regulatory Plan <<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/acts-regulations/forward-regulatory-plan.html>>

จึงขึ้นอยู่กับปัจจัย ๒ อย่าง คือ คุณภาพและความครบถ้วนของข้อมูลได้นำมาใช้ และเทคนิควิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว การพัฒนาความเข้าใจและการนำวิธีการวิเคราะห์ผลกระทบ เช่น การวิเคราะห์แบบ Cost-benefit analysis หรือวิธี multi-criteria analysis มาใช้ เป็นเรื่องของการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพการวิเคราะห์ของเจ้าหน้าที่รัฐ (capacity building) ซึ่งเป็นประเด็นที่ทุกประเทศให้ความสำคัญเสมอ แต่การจัดเก็บและคัดสรรข้อมูลที่ต้องการ ครบถ้วน และมีคุณภาพมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ดังกล่าว เป็นประเด็นปัญหาที่หลายประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่เริ่มนำเอาหลักการ GRP มาปรับใช้อย่างจริงจัง ในประเทศในช่วงแรก มักจะประสบพบเจอ และสำหรับประเทศไทย พบว่าในการวิเคราะห์ผลกระทบและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หน่วยงานมักจะมีข้อจำกัดทางด้านข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จะนำมาประกอบการวิเคราะห์ ในกรณีเช่นนี้ ผลการวิเคราะห์หรือประเมินผลสัมฤทธิ์จึงมักจะออกมาในรูปแบบการบรรยายเชิงคุณภาพ (qualitative assessment) เนื่องจากพื้นฐานของการวิเคราะห์ผลกระทบและประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณ (quantitative assessment) จะผูกพันอยู่กับการมีข้อมูล (data availability) และคุณภาพของข้อมูลและหลักฐาน (data quality) ที่จะนำมาประกอบการวิเคราะห์ดังกล่าว หลักการ GRP ในข้อ (๖) เรื่อง การใช้ข้อมูล หลักฐาน และวิธีการวิเคราะห์ที่มีคุณภาพ จึงถูกนำมารวมไว้ในเอกสาร Apec Blueprint ฉบับนี้ เพื่อเน้นย้ำพื้นฐานสำคัญของกลไกตามหลักการ GRP นั่นคือ คุณภาพของข้อมูลที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดทำนโยบายและร่างกฎหมายต่าง ๆ ปัจจุบันประเทศในกลุ่มอาเซียนเริ่มต้นตัวและให้ความสนใจในการพัฒนาโครงสร้างและวางระบบหลักการมีกฎหมายที่ดีตามหลัก GRP มากขึ้น อีกทั้งหลักการ GRP ก็เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย การจัดทำแผนงานล่วงหน้า (Early planning) และข้อจำกัดในด้านคุณภาพและความครบถ้วนของข้อมูลที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย จึงถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งในการประชุมระหว่างประเทศและการเจรจาข้อตกลงทางการค้าในกรอบต่าง ๆ ในข้อบท GRP ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมและประเทศไทยเองก็ยังมีได้นำเอาหลักการ GRP ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ใน ๒ ประเด็นดังกล่าวมาทดลองใช้ประกอบการ

ดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

แนวทางการจัดทำแผนงานล่วงหน้า (Early planning) และการพัฒนาคุณภาพของข้อมูลเป็นหลักการ GRP ที่มุ่งเน้นไปที่ขั้นตอนการทำงานพื้นฐานที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดทำนโยบายและร่างกฎหมายตามเป้าหมายของหลัก GRP อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการกรอบของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนากฎหมายของประเทศไทยได้ต่อไป

● ส่วนสารสนเทศ

เมื่อ AI มีความสามารถที่ใกล้เคียงกับมนุษย์ ในหลายๆ ด้านเราเองจึงจะต้องมีการพัฒนาทักษะ ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ AI มาเป็นผู้ช่วยในการทำงาน ของเราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวถึงข้อเด่นข้อด้อย ของมนุษย์และ AI มีอะไรบ้าง แน่นอนว่ามนุษย์ และ AI ต่างต้องการทักษะในการแข่งขันและการทำงานร่วมกัน โดย Competitive skills คือทักษะในการแข่งขัน และ Cooperative skills คือทักษะในการทำงานร่วมกัน ของมนุษย์และ AI ในการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน เพื่อที่จะให้องค์กรเดินหน้าต่อไปได้อย่างไม่สะดุด เราจึง จำเป็นจะต้องเรียนรู้และเข้าใจทั้ง Competitive skills และ Cooperative skills การที่มนุษย์จะทำงานร่วมกับ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องใช้ความสามารถ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจและการทำงาน ของข้อจำกัดของ AI ทั้งข้อมูลเชิงลึก และข้อพิจารณา ด้านจริยธรรมที่ AI สร้างขึ้นด้วย

ทักษะเหล่านี้คือความสามารถในการเข้าใจผลลัพธ์ ของข้อมูลที่เกิดขึ้นจาก Algorithm ความสามารถในการ แยกแยะข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการประเมินความ น่าเชื่อถือของข้อมูลซึ่งจำเป็นต้องใช้ความสามารถใน การตรวจสอบข้อมูลผ่านการทดสอบข้อสมมุติฐาน ซึ่งจะ

เป็นทักษะในการปรับแต่งข้อมูลและการสื่อสารได้อย่าง ชัดเจนต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั่นเอง และ AI Literacy ต้องมีความเข้าใจวิธีการของ Algorithm ว่า AI สามารถ สนับสนุนและส่งเสริมการตัดสินใจของมนุษย์ได้อย่างไร ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรู้เท่าทันในการใช้ข้อมูล ของ AI ให้เกิดประโยชน์ที่สุด และมีความรับผิดชอบ ต่อการพัฒนา AI ให้เกิดผลลัพธ์ที่ถูกต้องและที่สำคัญ จะต้องมีการตรวจสอบอยู่เสมอ ต่อมาในเรื่องของ Humans competitive skills ซึ่งมนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝน ทักษะความสามารถบางอย่างที่ AI ไม่สามารถเลียนแบบได้ ซึ่งจะทำได้การทำงานร่วมกับ AI ได้โดยที่จำเป็นจะ ต้องมีทักษะเหล่านี้ เช่น Emotional Intelligence ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองการเข้าใจ และการสื่อสาร ความหมายด้านอารมณ์ของผู้รับที่ จะสร้างขึ้นผ่าน Algorithm เช่น การตอบแชทของลูกค้า ของ Admin เมื่อมีการสอบถามจาก AI เพื่อนำคำตอบ ที่ได้จาก AI มาปรับคำโดยใส่โทนเสียงที่สร้างความประทับใจ ให้แก่ลูกค้าของเรา Holistic and strategic Thinking เป็นความสามารถในการพิจารณาภาพรวมว่า AI ให้ผลลัพธ์ ที่เหมาะสมกับบริบทของปัญหาหรือไม่ Creativity and outside the box thinking คือความคิดสร้างสรรค์

การคิดนอกกรอบ เช่น เมื่อเราใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริโภค สิ่งที่จะต้องทำคือ ความคิดสร้างสรรค์การนำข้อมูลเหล่านั้นมาสื่อสารให้โดนใจกลุ่มเป้าหมาย critical and ethical thinking คือเรื่องของทักษะความสามารถในการประเมินเครื่องมือ AI และความเข้าใจจริยธรรม ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ Algorithm ที่รวมไปถึงความเป็นส่วนตัวและความเป็นส่วนตัว

การเรียนรู้ Competitive skills และ Cooperative skills ของ AI ไม่ใช่แค่มนุษย์เท่านั้นที่จะต้องเรียนรู้ระบบ AI ที่กำลังขยายขีดความสามารถในการแข่งขันให้เหนือกว่ามนุษย์อย่างรวดเร็วและจะต้องปรับปรุงทักษะการทำงานร่วมกัน เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นด้วย

AI เข้ามามีบทบาทในภาคธุรกิจของมนุษย์ได้อย่างไร เมื่อ AI มีการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค AI จะสามารถผลิตเนื้อหาที่ปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้บริโภคได้อย่าง Realtime เนื่องจากผู้บริโภคต่างคนต่างมีประสบการณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกัน กลยุทธ์ทางการตลาดที่ใช้ได้ผล จึงต้องมีการนำเสนอในรูปแบบของ Dynamic content ทั้งนี้ จำเป็นต้องศึกษาเรื่องความเป็นส่วนตัวให้มากขึ้นด้วยเช่นกัน AI ตอบสนองด้านบทบาทโดยเป็นที่ปรึกษาให้กับองค์กรและเมื่อ AI กลายเป็นที่ปรึกษาเชิงกลยุทธ์ขององค์กรเพราะความสามารถในการประมวลผลการคาดการณ์ แนวโน้มต่าง ๆ และการจำลองผลลัพธ์ที่วางแผนออกมาได้อย่างแม่นยำและการตอบสนองด้านการเสริมศักยภาพขององค์กร การพัฒนาการทำงานของทีมงานในองค์กร ให้มีความพร้อมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการช่วย Support เพื่อเพิ่มมูลค่าให้มากขึ้น โดย AI จะช่วยให้องค์กรสามารถลดการทำงานซ้ำ ๆ บางอย่าง และการคาดการณ์ความเสี่ยงหรือสถานการณ์เลวร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อเตรียมแผนงานในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้อย่างลงตัว

และปีนี้เมื่อ Agentic AI ได้เข้ามาปฏิวัติวงการธุรกิจ และวงการอุตสาหกรรม AI จึงไม่ใช่เป็นเพียงผู้รับคำสั่งเท่านั้น

แต่ Agentic AI หรือระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ประกอบด้วยหลายเทคโนโลยีที่ทำงานร่วมกัน อย่างเช่น Machine Learning และ Natural Language Processing จึงทำให้ AI ทำงานได้อย่างอิสระ มีความสามารถในการตัดสินใจ และวางแผนได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพามนุษย์อีกต่อไป AI จึงเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อการทำงานในระบบอัตโนมัติ โดยเทคโนโลยีนี้จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการยกระดับธุรกิจให้เติบโตอย่างรวดเร็วในอนาคตอันใกล้

อ้างอิง

ผู้จัดทำ : นางสาวศิริรัตน์ เมืองรี นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
: นายวรรณกร อินท่า นักวิชาการคอมพิวเตอร์

● ฉันทกัมพพิ บสรจจจจร
กองกฎหมายต่างประเทศ

๑. บทนำ

อุตสาหกรรม K-pop ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมระดับโลก ส่งผลให้ศิลปินมีฐานแฟนคลับที่กว้างขวางและมีการให้การสนับสนุนศิลปินอย่างใกล้ชิด แฟนคลับเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมบันเทิงที่มีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของเครือข่ายโซเชียลมีเดีย ซึ่งส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินและแฟนคลับแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แฟนคลับ K-pop มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของศิลปินอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยให้เพลงของศิลปินติดอันดับต้น ๆ บนชาร์ตเพลง การให้การสนับสนุนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การทำให้เกิดกระแสบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ศิลปินได้รับรางวัลจากเวทีระดับนานาชาติ ในการนี้ นอกจากการสร้างสรรคผลงานเพลงคุณภาพแล้ว ศิลปินและบริษัทต้นสังกัดยังตอบแทนแฟนคลับด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินกับแฟนคลับให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้นซึ่งความใกล้ชิดนี้เองทำให้เกิดความผูกพันที่แนบแน่นระหว่างกัน จนส่งผลให้บางครั้งแฟนคลับบางกลุ่มเกิดความหลงผิดและมีความคิดบิดเบือนกับความใกล้ชิดที่เกิดขึ้น เป็นเหตุ

ให้กระทำการบางอย่างเพื่อสนองความรักที่มีต่อตัวศิลปินที่อาจจะมากเกินไปจนเกิดการละเมิดความเป็นส่วนตัวของศิลปิน หรือที่เรียกพฤติกรรมดังกล่าวว่า “ชาแซง” ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีพฤติกรรมหมกมุ่นและละเมิดความเป็นส่วนตัวของศิลปินจนส่งผลกระทบต่อศิลปินและตัวผู้กระทำเอง เป็นเหตุให้ต้องมีมาตรการทางสังคมและมาตรการทางกฎหมายเข้ามาควบคุม เพื่อปกป้องสิทธิและความปลอดภัยของศิลปิน บทความนี้จะศึกษาปรากฏการณ์ชาแซงในบริบทของวัฒนธรรม K-pop โดยเน้นไปที่มาตรการที่ถูกนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวของเกาหลีใต้ โดยเฉพาะมาตรการทางกฎหมายที่มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

๒. ชาแซงคืออะไร?

๒.๑ ความหมาย

คำว่า “ชาแซง” (sasaeng) หรือ “ชาแซงแฟน” (sasaeng fans) เป็นคำแสลงในภาษาเกาหลีที่เกิดจากการผสมคำว่า “sa” ซึ่งหมายถึง “ส่วนตัว” และ “saeng”

^๑ ผู้อำนวยการฝ่ายค้นคว้าและเรียบเรียงกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ซึ่งหมายถึง **“ชีวิต”** เมื่อนำมารวมกัน คำว่า **“sasaeng”** จึงมีความหมายว่า **“ชีวิตส่วนตัว”**^๒ และถูกนำมาใช้เมื่อกล่าวอ้างถึงกลุ่มแฟนคลับที่มีพฤติกรรมหมกมุ่นและคลั่งไคล้ศิลปินที่ตนชื่นชอบจนเกินขอบเขตแฟนคลับกลุ่มนี้มักมีพฤติกรรมที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของศิลปิน ไม่ว่าจะเป็นการสะกดรอยตาม บุกเข้าไปในพื้นที่ส่วนตัว ขโมยข้อมูลส่วนบุคคล หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นรบกวนการใช้ชีวิตประจำวันของศิลปิน การกระทำเหล่านี้มักเกิดจากแรงจูงใจที่ต้องการเข้าถึงศิลปินและได้รับการยอมรับจากบุคคลที่ตนชื่นชม

๒.๒ พฤติกรรมของซาแซง^๓

พฤติกรรมของซาแซงสามารถจำแนกออกเป็นหลายรูปแบบ โดยส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับการสะกดรอย การคุกคาม และการละเมิดความเป็นส่วนตัวของศิลปิน พฤติกรรมเหล่านี้มีแรงจูงใจหลักมาจากความต้องการได้รับความสนใจหรือกระตุ้นให้ศิลปินตอบสนองต่อการกระทำของตน พฤติกรรมของซาแซงที่พบได้โดยทั่วไป ได้แก่

- **การสะกดรอย (stalking)** หมายถึง การติดตามศิลปินไปยังที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน หรือสถานที่สาธารณะ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเฝ้าดูหรือพยายามพบปะกับศิลปินโดยไม่ได้รับอนุญาต พฤติกรรมดังกล่าวอาจรวมถึงการดักรออยู่บริเวณหน้าหอพักของศิลปิน หรือการสะกดรอยโดยใช้เทคโนโลยี เช่น แอปติดตามอุปกรณ์ GPS ที่รถยนต์ของศิลปินเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

โดยตรงต่อความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของศิลปินที่ตกเป็นเป้าหมาย

- **การละเมิดความเป็นส่วนตัว** หมายถึง การกระทำที่ล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคลของศิลปินโดยปราศจากความยินยอม ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการแอบถ่ายเพื่อลักลอบบันทึกภาพหรือเสียง การดักฟังบทสนทนาส่วนตัว ตลอดจนการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ตัวอย่างของพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ กรณีของ **ชานยอล (Chanyeol)** สมาชิกวง EXO ซึ่งเคยมีซาแซงบุกกรุกเข้าไปในห้องพักของโรงแรมและถ่ายภาพของเขาขณะนอนหลับ ก่อนนำภาพดังกล่าวไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต^๔ เหตุการณ์ลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของศิลปิน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทั้งความเป็นส่วนตัวและความรู้สึกปลอดภัยของบุคคลที่ตกเป็นเป้าหมาย

- **การเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวอย่างผิดกฎหมาย** หมายถึง การได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของศิลปินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือการซื้อขายและแลกเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าวในกลุ่มซาแซงแฟน ข้อมูลส่วนบุคคลที่มักถูกละเมิด ได้แก่ หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่ กำหนดการเดินทาง รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับที่นั้งและเที่ยวบินของศิลปิน ข้อมูลเหล่านี้มักถูกนำไปใช้ในการติดตามหรือบุกรุกพื้นที่ส่วนตัวของศิลปิน เช่น การโทรศัพท์หรือส่งข้อความรบกวนโดยตรง การปรากฏตัวในสถานที่ที่ศิลปินพำนักอยู่ หรือแม้แต่การจองที่นั่งบนเที่ยวบินเดียวกับศิลปินเพื่อให้ได้ใกล้ชิดมากที่สุด พฤติกรรมเหล่านี้ไม่เพียงละเมิดความเป็นส่วนตัวของศิลปิน แต่ยังอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยทั้งต่อศิลปินและบุคคลรอบข้าง

- **การคุกคาม** หมายถึง การกระทำที่สร้างความไม่สบายใจหรือความหวาดกลัวให้แก่ศิลปิน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการส่งข้อความอย่างต่อเนื่องผ่านโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์แฟนคลับ หรือช่องทางอื่น ๆ โดยมีลักษณะเป็นการคุกคาม ข่มขู่ หรือแสดงความหมกมุ่นในลักษณะที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างของพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ กรณีของ **เจนนี่ (Jennie)** สมาชิกวง Blackpink ซึ่งเคยเผชิญกับสถานการณ์ที่อินฟลูเอนเซอร์ชาวฟิลิปปินส์ลงประกาศ

^๒ From Trainee To Bias: The Big 16 K-Pop Slang Terms To Know, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘, <https://www.dictionary.com/e/k-pop-slang/>

^๓ “คลั่ง” จนคุกคาม เปิดพฤติกรรม “ซาแซง” ตัวการทำร้ายศิลปิน, สืบค้นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ <https://www.thaibps.or.th/news/content/348318>

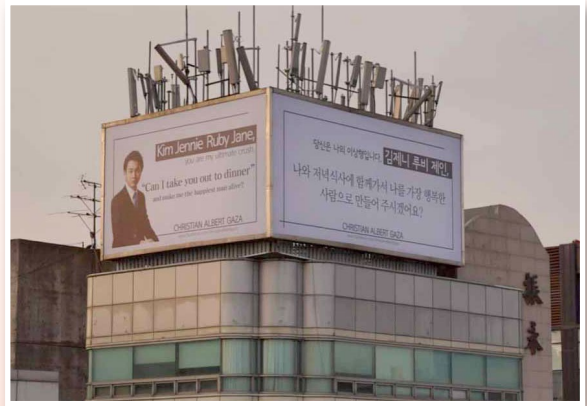
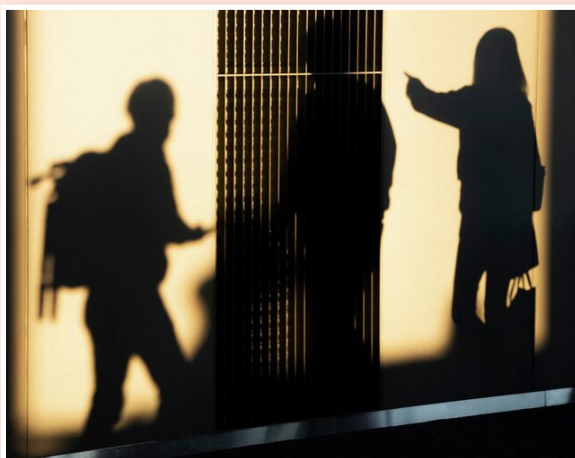
^๔ 5 K-pop idols who were victims of sasaeng fans, สืบค้นวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ <https://www.scmp.com/magazines/style/celebrity/article/3155816/5-k-pop-idols-who-were-victims-sasaeng-fans-blackpinks>

ข้อความทั้งภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษบนบิลบอร์ด^๕ ใกล้กับอาคารของ YG Entertainment^๖ ในกรุงโซล เนื้อหาของข้อความมีลักษณะเป็นการสารภาพรักและเชิญไปรับประทานอาหารเย็น พร้อมแสดงความปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับจากศิลปิน^๗ แม้ว่าข้อความดังกล่าวอาจดูเหมือนเป็นการแสดงออกถึงความชื่นชม แต่การใช้ช่องทางสื่อสารสาธารณะเพื่อส่งสารส่วนตัวไปยังศิลปิน อาจเข้าข่ายเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว และก่อให้เกิดความไม่สบายใจแก่บุคคลที่ตกเป็นเป้าหมาย

- **การทำร้ายร่างกาย** หมายถึง การใช้กำลังทางกายภาพต่อศิลปิน ไม่ว่าจะเป็นการตบตี ผลัก ดึง จับ หรือพยายามแย่งสิ่งของของศิลปิน พฤติกรรมดังกล่าวสะท้อนถึงความคลั่งไคล้ที่รุนแรงจนกลายเป็นอันตรายต่อศิลปินและอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บทางร่างกายและจิตใจ เช่น การดึงแขนหรือเสื้อผ้าย่างรุนแรงเพื่อเรียกร้องความสนใจ หรือการพยายามแย่งสิ่งของส่วนตัวของศิลปิน เช่น หมวก แว่นตา หรือโทรศัพท์มือถือ เหตุการณ์ลักษณะนี้ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อศิลปินโดยตรง แต่ยังสร้างความวุ่นวายและก่อให้เกิดอันตรายในพื้นที่สาธารณะอีกด้วย

๓. มาตรการคุ้มครองศิลปินจากชาแขของเกาหลีใต้

เนื่องจากพฤติกรรมของชาแขส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรงต่อศิลปิน ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะปัญหาสุขภาพจิตที่อาจนำไปสู่ภาวะวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า และความเครียด ศิลปินหลายคนจึงพยายาม

Cr. www.scmp.com/magazines

โต้ตอบต่อพฤติกรรมเหล่านี้โดยตรง เช่น การตอบโต้ทางกายภาพหรือการแสดงความคิดเห็นผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย สำหรับค่ายเพลงหรือบริษัทต้นสังกัดของศิลปินก็มีการออกมาตรการเพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าว โดยมีการใช้แนวทางที่หลากหลาย เช่น

- **การเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัย** เช่น การจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพิ่มเติมการติดตั้งกล้องวงจรปิดในที่พักหรือสถานที่ทำงานของศิลปิน และ การใช้แอปพลิเคชันหรือเทคโนโลยีเพื่อตรวจจับและป้องกันการติดตาม

- **การฝึกอบรมพนักงานและทีมรักษาความปลอดภัย** เกี่ยวกับวิธีการจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาแข

- **การใช้ระบบ Blacklist** เพื่อจำกัดการเข้าถึงของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมชาแข

- **การให้ข้อมูลและสร้างความตระหนักรู้แก่แฟนคลับ** โดยการเผยแพร่เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและผลกระทบของชาแขต่อศิลปิน

อย่างไรก็ตาม มาตรการที่เข้มงวดที่สุดคือ “การดำเนินคดีทางกฎหมาย” โดยบริษัทต้นสังกัดอาจดำเนินการฟ้องร้องชาแขแฟนที่คุกคามศิลปิน เพื่อเป็นการลงโทษทางกฎหมายและเป็นตัวอย่างเพื่อป้องกันมิให้เกิดพฤติกรรมลักษณะนี้ในอนาคต^๘ ทั้งนี้ กฎหมายที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือได้แก่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการสะกดรอยและการละเมิดความเป็นส่วนตัว ซึ่งใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปและนำมาใช้กับกรณีของศิลปินที่ถูกชาแขคุกคามด้วย

^๕ อ้างแล้ว, เจงอรรถที่ 3

^๖ ค่ายเพลงที่ก่อตั้งวง Blackpink และต้นสังกัดของเจนนี่ในขณะนั้น (พ.ศ. 2564)

^๗ ข้อความดังกล่าวได้แก่ “Kim Jennie Ruby Jane, you are my ultimate crush. Can I take you out to dinner and make me the happiest man alive?”

^๘ “ลามไทย” จากเกาหลี “ชาแขฮวาล” แฟนคลับที่ “ไม่น่ารัก”, สืบค้นวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘, <https://www.dailynews.co.th/articles/4154108/>

มาตรการทางกฎหมาย : กฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการสะกดรอยของเกาหลีใต้

Cr. <https://www.koreaherald.com/article/3152586>

ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศเกาหลีใต้ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดฐานสะกดรอย (stalking) โดยตรง ส่งผลให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเป็นไปได้ยากและต้องอาศัยข้อกฎหมายอื่นที่มีอยู่ในการเอาผิดแทน โดยในกรณีที่ผู้กระทำความผิดบุกรุกเข้าไปในที่พักของผู้เสียหาย เช่น ซาแซงที่บุกรุกเข้าไปในห้องพักหรือโรงแรมที่พักของศิลปิน สามารถแจ้งความตามกฎหมายว่าด้วยการบุกรุก (trespassing) ได้ อย่างไรก็ตาม หากพฤติกรรมการสะกดรอยที่ไม่ได้มีลักษณะเป็นการบุกรุกโดยตรง เช่น การเดินเตร่รอบที่พักอาศัยของผู้เสียหาย หรือการเฝ้าติดตามในลักษณะที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล การดำเนินคดีทำได้เพียงอาศัยประมวลกฎหมายอาญาในฐาน “ก่อให้เกิดความวิตกกังวล” ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษและมีบทลงโทษเป็นค่าปรับเพียงเล็กน้อยเท่านั้น^๙

ข้อจำกัดของกฎหมายในขณะนั้นทำให้ผู้เสียหายทั้งบุคคลทั่วไปบุคคลสาธารณะ เช่น ศิลปิน K-pop ไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ แม้จะมีการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมสะกดรอย แต่กฎหมายที่ใช้ดำเนินคดีไม่สามารถลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งนำไปสู่ความต้องการในการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว หลังจากที่มีการเกิดคดีสะเทือนขวัญเกี่ยวกับเหยื่อจากการสะกดรอยซ้ำ ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลด้านความปลอดภัยของประชาชน ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศเกาหลีใต้จึงได้ตรา “**รัฐบัญญัติว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมสะกดรอย (Act on Punishment of Crime of Stalking)**”^{๑๐} ขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้วก็ยังคงมีประเด็นถกเถียงเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกฎหมาย โดยเฉพาะในประเด็นที่กฎหมายกำหนดให้การดำเนินคดีสามารถเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียหายให้ความยินยอมเท่านั้น บทบัญญัติดังกล่าวก่อให้เกิดข้อกังวลว่าผู้กระทำความผิดอาจใช้วิธีการกดดันหรือบีบบังคับให้ผู้เสียหายถอนฟ้อง ส่งผลให้การดำเนินคดีในข้อหาสะกดรอยเป็นไปได้ยาก จากข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติของเกาหลีใต้พบว่า ในระยะเวลา ๑ ปีหลังจากกฎหมายมีผลบังคับใช้ มีการจับกุมผู้ต้องสงสัยในข้อหาสะกดรอยทั้งสิ้น ๗,๑๕๒ ราย แต่มีผู้ต้องสงสัยเพียงร้อยละ ๕ เท่านั้นที่ถูกดำเนินคดี^{๑๑} จากปัญหาดังกล่าว

^๙ Stalking in Korea | What Is It? What To Do When Being Stalked?, สืบค้นวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘, <https://seoullawgroup.com/stalking-in-korea/>

^{๑๐} ACT ON PUNISHMENT OF CRIME OF STALKING, (Act No. 18083, Apr. 20, 2021/Amended by Act No. 19518, Jul. 11, 2023), https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=63352&type=part&key=9

^{๑๑} About the Amendment to the Stalking Punishment Act, สืบค้นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘, https://press.chungbuk.ac.kr/etimes/m_view.php?mode=view&no=1841§ion=101#:~:text=The%20stalking%20victim%20feels%20fear%20and%20is,made%2C%20with%20only%205%20of%20the%20suspects

ทำให้มีการเรียกร้องให้แก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้ จนนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อเสริมสร้างกลไกทางกฎหมายในการปกป้องผู้เสียหายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้มีการแก้ไขใน ๒ ประเด็น ได้แก่ การยกเลิกข้อกำหนดที่ให้ผู้เสียหายต้องให้ความยินยอมก่อนดำเนินคดี และการเพิ่มมาตรการเกี่ยวกับการสะกดรอยทางไซเบอร์ (cyberstalking) เพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมดิจิทัลอันเป็นช่องทางมักถูกใช้ในการคุกคามศิลปินและบุคคลสาธารณะ

รัฐบัญญัติว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมสะกดรอย พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายจากอาชญากรรมสะกดรอย และเสริมสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม โดยกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิด ตลอดจนแนวทางในการคุ้มครองผู้เสียหาย^{๑๒}

รัฐบัญญัติว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมสะกดรอยฯ กำหนดนิยามคำว่า “การสะกดรอย” หมายถึง การกระทำที่มุ่งเป้าหมายไปที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยขัดต่อความประสงค์ของผู้นั้น และไม่มีเหตุผลอันสมควรอันส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลหรือความหวาดกลัวโดยการกระทำความดังกล่าวครอบคลุมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ^{๑๓} ได้แก่

^{๑๒} Article 1 (Purpose) The purpose of this Act is to protect the victims of the crime of stalking and to contribute to the establishment of the healthy order of society by prescribing special cases concerning the punishment of the crime of stalking and the procedures therefor and the procedures for protecting victims of the crime of stalking.

^{๑๓} Article 2 (Definitions)

The terms used in this Act are defined as follows: <Amended on Jul. 11, 2023>

1. The term “act of stalking” means engaging in any of the following acts directed at the other person against his or her will, without good reason, which causes him or her anxiety or fear:

(a) An act of approaching or following, or obstructing the path of, the other person, or the other person’s household or family members (hereinafter referred to as “the other persons, etc.”);

(b) An act of waiting for or observing the other persons, etc. at the residence, workplace, school, or other places of daily life of the other persons, etc. (hereinafter referred to as “residence, etc.”), or in the vicinity thereof;

(c) An act of having things, written or verbal statements, codes, sound, drawings, pictures, or video images (hereinafter referred to as “things, etc.”) delivered to the other persons, etc. by mail, telephone, facsimile, or via information and communications networks defined in Article 2 (1) 1 of the Act on Promotion of Information and Communications Network Utilization and Information Protection, or having written or verbal statements, codes, sound, drawings, pictures, or video images presented to the other persons, etc. via programs using information and communications networks or by telephone;

(d) An act of having things, etc. delivered directly or through a third person to the other persons, etc. or placing things, etc. in the residence, etc. of the other persons, etc. or in the vicinity thereof;

(e) An act of damaging things, etc. placed in the residence, etc. of the other persons, etc. or in the vicinity thereof;

(f) An act of providing, distributing, or posting any of the following information of the other persons, etc. to a third party via information and communications networks:

(i) Personal information defined in subparagraph 1 of Article 2 of the Personal Information Protection Act;

(ii) Personal location information defined in subparagraph 2 of Article 2 of the Act on the Protection and Use of Location Information;

(iii) Information obtained by compiling, synthesizing, or processing the information referred to in (i) or (ii) (limited to where the relevant information subject can be identified);

(g) An act of posing as the other persons, etc. using the information on the other persons, etc. such as the name, title, photograph, image, or status via information and communications networks;

etc.

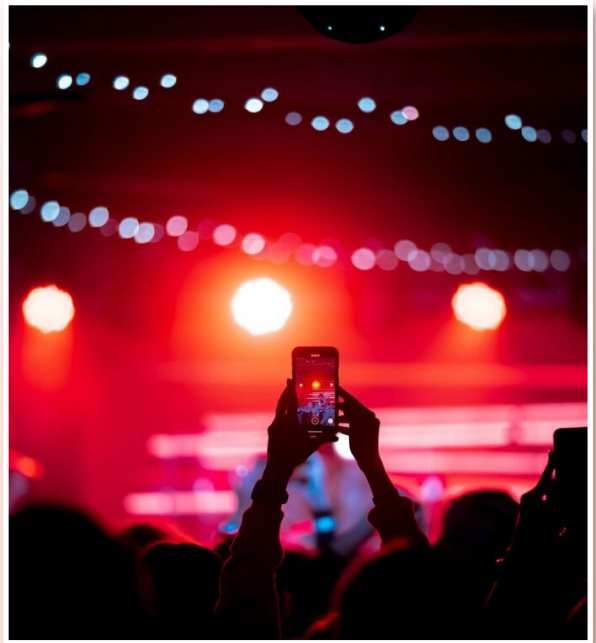
๑. การติดตามและคุกคามบุคคลอื่น ได้แก่ การเข้าใกล้ ติดตาม หรือขัดขวางเส้นทางของบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัว หรือการดักโทรหรือเฝ้าสังเกตบุคคลที่บ้าน ที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นในชีวิตประจำวัน

๒. การส่งหรือเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมโดยการส่งมอบสิ่งของ ข้อความ เสียง รูปภาพ หรือวิดีโอ ผ่านทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเครือข่ายออนไลน์ หรือการนำเสนอข้อความหรือสื่อผ่านโปรแกรมออนไลน์หรือทางโทรศัพท์

๓. การบุกรุกและวางสิ่งของโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยการส่งมอบสิ่งของโดยตรงหรือผ่านบุคคลที่สาม หรือการวางสิ่งของในบ้านหรือบริเวณใกล้เคียง ของบุคคลอื่น

๔. การทำลายทรัพย์สิน โดยการทำให้สิ่งของในที่พักอาศัยหรือบริเวณใกล้เคียงเสียหายหรือการทำลายสิ่งของที่อยู่ในพื้นที่ของบุคคลอื่น

๕. การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยการแจกจ่าย หรือโพสต์ข้อมูลส่วนบุคคลทางออนไลน์

๖. การปลอมเป็นบุคคลอื่นโดยการแอบอ้างเป็นบุคคลอื่นโดยใช้ชื่อ รูปภาพ หรือสถานะทางออนไลน์

ทั้งนี้ ผู้กระทำความผิดฐานสะกดรอยมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐ ล้านบาท (ประมาณ ๗๐๓,๐๐๐ บาท) และหากมีการใช้วัตถุอันตรายหรืออาวุธในการกระทำความผิด อัตราโทษจะเพิ่มขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท (ประมาณ ๑,๑๗๐,๐๐๐ บาท)^{๑๔}

นอกจากบทลงโทษทางอาญา หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายยังมีอำนาจดำเนินมาตรการป้องกันฉุกเฉิน^{๑๕} ได้แก่ การออกคำสั่งห้ามกระทำการคุกคามด้วยวิธีการใด ๆ ต่อผู้เสียหายและการกำหนดระยะห่างขั้นต่ำที่ผู้กระทำความผิดต้องเว้นระยะจากผู้เสียหายหรือที่พักของผู้เสียหาย ๑๐๐ เมตร

^{๑๔} Article 18 (Crime of Stalking)

(1) A person who commits a crime of stalking shall be punished by imprisonment with labor for not more than three years or by a fine not exceeding 30 million won.

(2) A person who commits a crime of stalking by carrying or using a deadly weapon or other dangerous thing shall be punished by imprisonment with labor for not more than five years or by a fine not exceeding 50 million won.

^{๑๕} Article 4 (Urgent Emergency Measures)

(1) In regard to a report on an act of stalking, if the act of stalking is likely to be continued or repeated and it is urgently necessary to prevent the crime of stalking, a judicial police officer may take the following measures against the stalker, ex officio or at the request of the person who has been subjected to the act of stalking or his or her legal representative, or at the request of the person who has reported the act of stalking: <Amended on Jul. 11, 2023>

1. Prohibiting the stalker from approaching within 100 meters of the other persons, etc. who have been subjected to the act of stalking or the residence, etc. thereof;

2. Prohibiting the stalker from accessing the other persons, etc. who have been subjected to the act of stalking through telecommunications defined in subparagraph 1 of Article 2 of the Framework Act on Telecommunications.

etc.

ตัวอย่างการดำเนินการตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการลงโทษ อาชญากรรมสะกดรอยฯ

กรณีของ **วี วัง BTS**^{๑๖} เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงถึงการใช้ “มาตรการฉุกเฉิน” ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการลงโทษ อาชญากรรมสะกดรอยฯ ซึ่งในกรณีนี้หญิงสาวคนหนึ่งได้ ตักรอวีที่ด้านนอกที่พักและตามเข้าไปในลิฟท์ พร้อมทั้งพยายามพุดคุยและยื่นใบทะเบียนสมรสให้กับวี แสดงให้เห็นว่าเธอมีความตั้งใจที่จะมีการติดต่อและทำให้วีรู้สึกไม่สบายใจ นอกจากนี้ ยังพบว่าเธอมีประวัติเคยติดตามวี มาแล้วในอดีต เนื่องจากพฤติกรรมของเธอเป็นการกระทำที่ขัดต่อความประสงค์ของวีและสร้างความวิตกกังวลให้กับเขา ตำรวจจึงได้ใช้มาตรการฉุกเฉิน โดยออกคำสั่งห้ามหญิงสาวคนนั้นเข้าใกล้วีในระยะ ๑๐๐ เมตร^{๑๗} ซึ่งเป็นการใช้สิทธิ์ตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของศิลปินจากพฤติกรรมสะกดรอย กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองศิลปินและบุคคลทั่วไปจากการถูกคุกคาม และเป็นการยืนยันว่ากฎหมายดังกล่าวสามารถช่วยให้มีการปกป้องที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากพฤติกรรมชาแชนท์ที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวและสุขภาพจิตของผู้ที่ถูกคุกคาม

ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ก่อนที่จะมีการแก้ไข รัฐบัญญัติว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมสะกดรอยฯ เกาหลีใต้ได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสะกดรอย ขึ้นมาฉบับหนึ่ง ได้แก่ **รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการสะกดรอยและคุ้มครองผู้เสียหาย (ACT ON PREVENTION OF STALKING AND PROTECTION OF VICTIMS)**^{๑๘} โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนโดยการป้องกันการสะกดรอยและคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย^{๑๙} กฎหมายฉบับนี้มีได้เน้นไปที่การลงโทษ ผู้กระทำผิด แต่เป็นการกำหนดมาตรการที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการเพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบของผู้เสียหายจากการสะกดรอย ซึ่งไม่เพียงแต่

โดย Dispatch photographer Min Kyung-bin, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=80500586>

ช่วยป้องกันการสะกดรอยจากผู้กระทำ แต่ยังช่วยให้ผู้เสียหายได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมและมีการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อฟื้นฟูชีวิตของผู้เสียหาย โดยได้มีการกำหนดหน้าที่และอำนาจให้รัฐและรัฐบาลส่วนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้

๑. จัดทำและดำเนินระบบรายงานการสะกดรอย
๒. ดำเนินการสืบสวนวิจัยให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันการสะกดรอย
๓. จัดให้มีสถานที่เพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหาย
๔. จัดหาบริการช่วยเหลือให้ผู้เสียหายพึ่งพาตนเอง เช่น ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ที่อยู่อาศัย และการจ้างงาน
๕. ให้คำปรึกษา บำบัด และโปรแกรมฟื้นฟูที่จำเป็นสำหรับการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจของผู้เสียหาย
๖. จัดทำและดำเนินระบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกในการปกป้องและช่วยเหลือผู้เสียหาย

^{๑๖} เหตุเกิดในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

^{๑๗} Police arrest stalker who followed BTS' V into his apartment, singer reassures worried fans, สืบค้นวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘, <https://www.hindustantimes.com/entertainment/music/bts-v-kim-taehyung-stalker-arrested-by-police-101698384860689.html>

^{๑๘} ACT ON PREVENTION OF STALKING AND PROTECTION OF VICTIMS, Act No. 19216, Jan. 17, 2023, https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=62577&type=part&key=9

^{๑๙} Article 1 (Purpose)

The purpose of this Act is to contribute to the promotion of human rights by preventing stalking and by protecting and supporting victims.

๗. ปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง และกำหนดดำเนินการและประเมิณนโยบายต่าง ๆ เพื่อป้องกันการสะกดรอย และเพื่อปกป้องและช่วยเหลือผู้เสียหาย

๘. ป้องกันการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว และจัดทำระบบการปกป้องและช่วยเหลือเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เสียหายปลอดภัย

๙. กำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยเพื่อปกป้องความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานของสถาบันและสถานที่ที่ช่วยเหลือผู้เสียหาย^{๒๐}

๑๐. จัดการศึกษาเพื่อป้องกันการสะกดรอย และกำหนดแนวทางและมาตรการป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ^{๒๑}

^{๒๐} Article 3 (Responsibilities of the State)

(1) The State and local governments shall take the following measures to prevent stalking and to protect and support victims:

1. Establishing and operating a system for reporting stalking;
2. Conducting investigation, research, education, and publicity to prevent stalking;
3. Establishing and operating facilities to protect and support victims;
4. Providing victims with self-reliance support services such as legal aid, housing support, and employment;
5. Providing counseling, treatment, and recovery programs necessary for physical and mental recovery of victims;
6. Establishing and operating cooperative systems between relevant agencies to facilitate the protection and support of victims;
7. Improving relevant statutes or regulations and formulating, implementing, and evaluating various policies to prevent stalking and to protect and support victims;
8. Preventing personal exposure and establishing protection and support systems to ensure the safety of victims;
9. Formulating safety measures to protect the personal safety of the employees of institutions and facilities supporting victims.

(2) The State and local governments shall take budgetary measures necessary to fulfill the responsibilities provided in paragraph (1).

^{๒๑} Article 5 (Stalking Prevention Education)

(1) The heads of State agencies, local governments, schools of each level under the Elementary and Secondary Education Act, and public organizations prescribed by Presidential Decree may provide education necessary to prevent stalking: Provided, That the head of an investigative agency shall conduct necessary education for persons in charge of a case and other persons engaged in the relevant affairs.

(2) Where stalking prevention education is conducted under paragraph (1), domestic violence prevention education under Article 4-3 of the Act on the Prevention of Domestic Violence and Protection of Victims; education to prevent commercial sex acts under Article 5 of the Act on the Prevention of Commercial Sex Acts and Protection of Victims; sex education and sexual violence prevention education under Article 5 of the Sexual Violence Prevention and Victims Protection Act; education for the prevention of sexual harassment under Article 31 of the Framework Act on Gender Equality, and other education may be integrated and provided from a gender equality perspective.

(3) The heads of State agencies, the heads of local governments, and the heads of public organizations prescribed by Presidential Decree shall formulate their own stalking prevention guidelines and other measures necessary to devise and implement recurrence prevention measures in the case of a stalking incident.

(4) Employers defined in subparagraph 3 of Article 3 of the Framework Act on Gender Equality shall endeavor to prevent stalking at work, including providing education to prevent stalking.

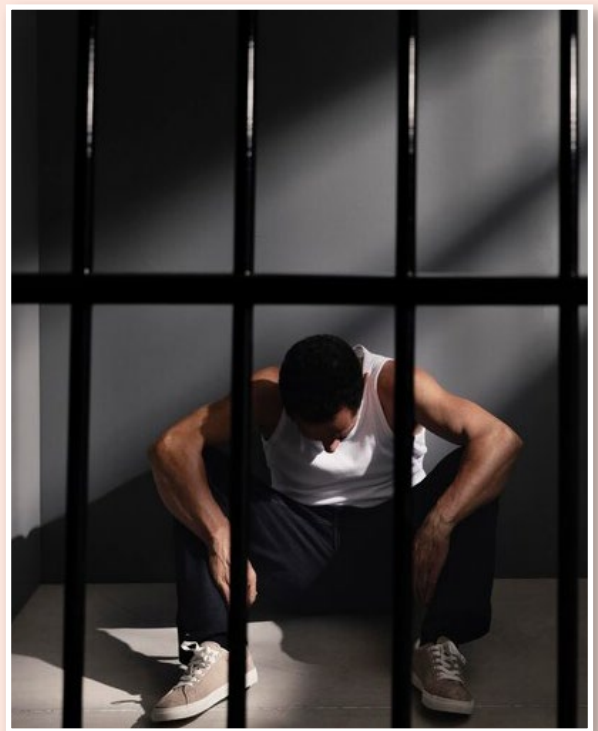
(5) The Minister of Gender Equality and Family shall develop and distribute the data or programs necessary for the education referred to in paragraph (1).

(6) Matters to be included in the recurrence prevention measures referred to in paragraph (3) shall be prescribed by Presidential Decree.

การดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการคุกคามของชาวเซ็กซ์ของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการกฎหมายเฉพาะสำหรับการจัดการผู้ที่มีพฤติกรรมสะกดรอยหรือคุกคาม ดังเช่นกฎหมายของเกาหลีใต้ ซึ่งหากถูกคุกคามผู้เสียหายก็ต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้ตามแต่กรณี โดยกรณีของศิลปินที่ถูกชาวเซ็กซ์สะกดรอยหรือติดตามสามารถใช้บทบัญญัติมาตรา ๓๔๗^{๒๒} แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับกับการกระทำที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งมีโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท สำหรับการคุกคามทางออนไลน์สามารถดำเนินการได้หากการกระทำเข้าข่ายตามมาตรา ๑๔ (๔)^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ รวมถึงหากมีการบุกรุกก็สามารถเอาผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๒^{๒๔} อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้มีประเด็นถกเถียงเกี่ยวกับความเพียงพอของกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันเพื่อคุ้มครองผู้ถูกคุกคามจากการสะกดรอยเนื่องจากกฎหมายกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ทำให้

^{๒๒} มาตรา ๓๔๗ ผู้ใดกระทำความผิดโดยประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำให้สาธารณสถานหรือต่อหน้าธารกำนัลหรือเป็นการกระทำความอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำความโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำความอันน่าเกลียดหรือผู้ถูกระทำความอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือประการอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

^{๒๓} มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑. ฝ่าฝืน

๒. ฝ่าฝืน

(๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

๓. ฝ่าฝืน

๔. ฝ่าฝืน

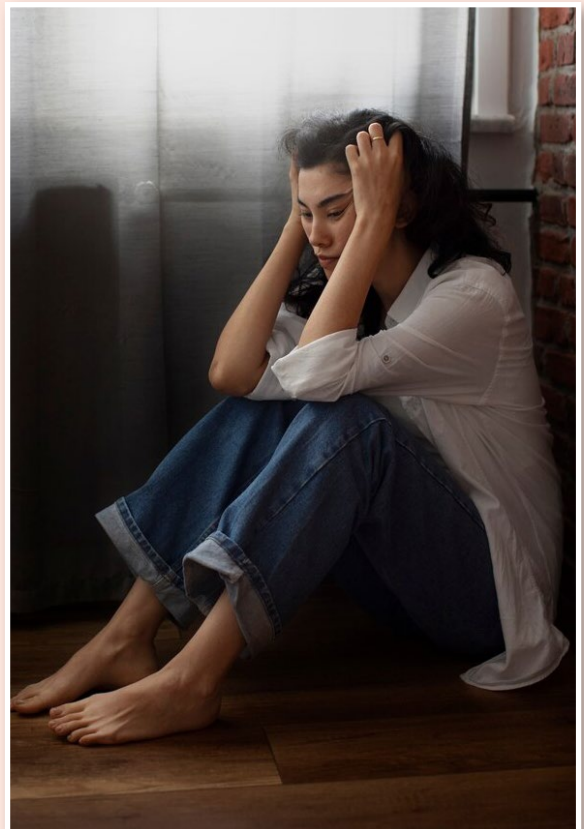
^{๒๔} มาตรา ๓๖๒ ผู้ใดเข้าไปในหรือสั่งห้ามทรัพย์สินของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครองสิ่งหรือทรัพย์สินทั้งหมดยกเว้นแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองสิ่งหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ไม่ชัดเจนถึงขอบเขตของการสะกดรอย รวมถึงว่าการกระทำเพียงใดจะถือเป็นการคุกคามต่อผู้ถูกละเมิด โดยเฉพาะในกรณีของศิลปินที่เป็นบุคคลสาธารณะ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องทำการศึกษากันต่อไป

๔. บทสรุป

ปรากฏการณ์ชาแขงเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินและแฟนคลับ ซึ่งได้รับการส่งเสริมผ่านสื่อสังคมออนไลน์และกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทต้นสังกัด ที่เน้นสร้างความผูกพันใกล้ชิดระหว่างศิลปินและผู้ติดตาม ความใกล้ชิดนี้นำไปสู่พฤติกรรมที่เกินขอบเขตของแฟนคลับ บางกลุ่ม และส่งผลกระทบต่อศิลปินโดยตรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในเกาหลีใต้มีมาตรการทางสังคมและกฎหมายจากทั้งตัวศิลปิน บริษัทต้นสังกัด และภาครัฐ ในการจัดการกับผู้ที่มีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นชาแขง โดยในทางกฎหมายได้มีการตรากฎหมายที่กำหนดบทลงโทษ พฤติกรรมการสะกดรอยของชาแขงตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมสะกดรอยฯ ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นการคุกคามของชาแขง นอกจากนี้ การป้องกันการเกิดพฤติกรรมชาแขงตั้งแต่ต้นเป็นสิ่งสำคัญ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการสะกดรอยและคุ้มครองผู้เสียหายได้กำหนดให้ภาครัฐให้ความรู้แก่ประชาชนและมีมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบให้แก่ผู้เสียหาย อันเป็นสร้างกลไกการดูแลที่เป็นระบบ อย่างไรก็ดี ประสิทธิภาพของมาตรการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับ การปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินและแฟนคลับ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด สำหรับประเทศไทยซึ่งเผชิญปัญหาลักษณะเดียวกัน แนวทางแก้ไขในปัจจุบันสำหรับมาตรการทางกฎหมาย ยังคงใช้กฎหมายทั่วไป ส่วนประเด็นเรื่องความจำเป็น ในการตรากฎหมายเฉพาะเพื่อจัดการกับปัญหาชาแขง ยังคงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาต่อไป

นายธนาวุฒิ สัมชิตทอง รองเลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมดิสทริคเอ็ม โรงแรมเซ็นทารา ไทป์ บางกอก พระนคร กรุงเทพฯ

การสัมมนาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ที่ปฏิบัติงานขับเคลื่อนการบริหารจัดการภาครัฐได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค เพื่อจัดทำข้อเสนอการปรับบทบาทการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานฯ และมีการบรรยายในหัวข้อ “ภาพรวมเกณฑ์การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐ ในการเป็นระบบราชการ ๔.๐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘” และการอภิปรายร่วมกับเจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ในหัวข้อ “ลักษณะสำคัญขององค์การ และตัวชี้วัดหมวด ๗ ผลลัพธ์ การดำเนินการ” และหัวข้อ “ตรวจสอบการดำเนินงาน (Checklist) และจัดทำผล การดำเนินงานรายการหมวด ๑ – ๖” รวมถึงมีการทำ Work Shop PMQA สดก. โดยจะได้นำข้อสรุปที่ได้มาปรับปรุงระบบการทำงานด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มขีดสมรรถนะในการขับเคลื่อนสำนักงานฯ ทั้งในระดับ หน่วยงานและระดับองค์การต่อไป

นายจิตรพรต พัฒนสิน กรรมการร่างกฎหมายประจำ เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องในวันมาฆบูชา พุทธศักราช ๒๕๖๘ ประกอบด้วย พิธีเจริญพระพุทธมนต์ ตักบาตร และเวียนเทียน เพื่อสักการะพระบรมสารีริกธาตุ (พระเขี้ยวแก้ว) จากวัดหิมาลัย กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มาประดิษฐาน ณ ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และในวาระครบรอบ ๕๐ ปี การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑. เพิ่มวัตถุประสงค์ของการจัดการไฟฟ้านครหลวงให้ชัดเจนและครอบคลุมการผลิตไฟฟ้า
๒. ขยายพื้นที่จำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน
๓. แก้ไขอำนาจของการไฟฟ้านครหลวงเพื่อให้คล่องตัวและสอดคล้องกับการพัฒนา ดังนี้
 - ๓.๑ กำหนดประเภท ขนาด และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไฟฟ้า จัดส่ง จำหน่ายอุปกรณ์เชื้อเพลิง และแหล่งพลังงานที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้า รวมทั้งมาตรฐานการใช้หรือเชื่อมต่อระบบจำหน่ายไฟฟ้ากับการไฟฟ้านครหลวง
 - ๓.๒ ให้อยู่ในเงินแก่บริษัทที่การไฟฟ้านครหลวงจัดตั้งหรือถือหุ้น โดยให้มีหลักประกันที่เหมาะสม
 - ๓.๓ กำหนดให้การจัดตั้งบริษัทหรือถือหุ้นในบริษัทครอบคลุมบริษัทมหาชน และการเข้าร่วมกิจการกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งในและต่างประเทศ
 - ๓.๔ กำหนดให้สามารถนำเทคโนโลยี อุปกรณ์ ทรัพย์สิน หรือบุคลากรที่มีอยู่ไปดำเนินการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือประโยชน์ให้แก่การไฟฟ้านครหลวงได้
๔. กรณีมีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ยกเว้นกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงครึ่งหนึ่ง
๕. ยกเลิกการมอบข้อพิพาทเรื่องจำนวนเงินทดแทนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับความเสียหายจากการสร้างหรือบำรุงรักษาระบบการส่งพลังงานไฟฟ้าให้อนุญาตตุลาการวินิจฉัย
๖. การเดินสายส่งพาดผ่าน ดึงเสา หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ บนพื้นดิน ให้การไฟฟ้านครหลวงแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทราบเป็นหนังสือไม่น้อยกว่า ๓ วัน โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินอาจยื่นคำร้องคัดค้านไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
๗. แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในการดำเนินการของการไฟฟ้านครหลวง
๘. การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และอำนาจของการไฟฟ้านครหลวงต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

๑. ได้รับการบริการจากการไฟฟ้านครหลวงอย่างสะดวก มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมพื้นที่เพิ่มมากขึ้น
๒. รองรับการประกอบธุรกิจพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง
๓. ทำให้เกิดความมั่นคงทางพลังงาน